

Editorial

Vážení přátelé,
v letošním velmi pracovním roce jsme se rozhodli Vám nabídnout dvojčíslo našeho newsletteru. Opět se v něm s Vámi podělíme o významné události uplynulé a nabídneme Vám několik pozvánek podzimní kulturní a akademické sezóny.

Rok 2012 je dalším rokem intenzivních příprav trvalé expozice Collegia Bohemica k dějinám německy mluvících obyvatel českých zemí. Takřka rok už se náš užší muzejnický tým pravidelně setkává s pracovníky architektonické kanceláře Projekt architekti nad výtvarnou podobou expozice. Z oboustranně podnětných, dlouhých a živých debat pomalu vyvstává jedna výstavní místnost za druhou – zatím jen v nákresech a modelech, zato vykreslená do nejmenších podrobností včetně všech exponátů. S ukázkou modelů prvních osmi z celkových dvaceti výstavních místností Vás seznámíme v tomto newsletteru. Tradičně představíme něco nového z našich sbírek, které se v tomto roce rozrostly do celkového počtu 540 přírůstkových čísel. Kdo by chtěl o našich předmětech a stavu sbírek vědět víc, může rovněž nahlédnout do Centrální evidence sbírek Ministerstva kultury ČR, kde je naše sbírka evidována pod názvem Německé kulturní dědictví.

V letošním roce úspěšně pokračuje náš pamětnický projekt Dějiny spojují celou řadou besed, v nichž oproti loňsku přibýlo pamětníků i škol, které o tento doplněk výuky dějepisu jeví stále větší zájem. První skupiny studentů a žáků už jsme mohli přivítat na vzdělávacích programech i v našich prostorách v ústeckém Museu. Na projekt Škola demokracie, který byl úspěšně zakončen v minulém roce, navazujeme od poloviny letošního roku s týmem v novém složení a s osvědčenou skupinou externích pedagogických poradců. Letos v létě završíme projekt Průzkum a dokumentace malých památek v česko-saském příhraničí, o jehož výsledcích se zde také dočtete. A co pro Vás chystáme? Už v září nás čeká významná muzejnická událost v podobě 21. setkání českých, saských, bavorských a horňorakouských pracovníků muzeí, které máme tu čest spoluorganizovat jako hostitelé. A již tradičně – počtrnácté – chystáme bohatý program Dnů české a německé kultury.

Těšíme se, že se s Vámi brzy při některém z našich programů uvidíme!

Blanka Muralová, ředitelka

Výstavy v Collegiu Bohemicu

Svoboda a láska

Ve dnech od 6. června do 2. září 2012 mohli návštěvníci ústeckého Museu shlédnout výstavu nazvanou Svoboda a láska – výtvarná a literární díla strhující výpovědi a zneklidňující krásy, umění pramenící z katastrofy 20. století. Jinak smýšlející – i tak lze nazvat autorky a autory zastoupené v této výstavě. Za svůj vyjadřovací prostředek si zvolili moderní umění. Jejich životní osudy, které výstava rovněž nastínila, ukazují následky této volby. Obě diktatury 20. století se cítily oprávněné a povolány posuzovat kvalitu umění: jako zvrhlé je pálily na ulicích, zakazovaly a pronásledovaly, nevystavovaly, nečetly a nediskutovaly o něm.

Výstava „Svoboda a láska“ představila středoevropské umělce první poloviny minulého století, kteří se postavili proti bezpráví, diktatuře a intoleranci. Jejich díla okouzlují v dobrém i špatném slova smyslu – ztělesňují sny i noční můry 20. století: Na jedné straně ukazují sny, humanistický boj o svobodu a lásku, a na straně druhé noční můry, hrozby terorismu, diktatury, války a násilí. Nacistický a později komunistický teror vedl k zákazům práce a k věznění, doháněl umělce – především rasově pronásledované a politicky jinak smýšlející – k emigraci či do náruče smrti.

Vedle výtvarných děl umělců z Německa představila literární část výstavy rozsáhle pražskou německy psanou literaturu od počátku minulého století dodnes, od Rilka po Rudiše. K výstavě připravil doprovodný vzdělávací program Pražský literární dům autorů německého jazyka a projekt se konal v rámci kampaně velvyslanectví SRN „Šprechtíme“. Největší obrazovou záplůčku v poválečných dějinách města Ústí nad Labem poskytlo Centrum pronásledovaného umění v německém Solingenu, exponáty poskytly Občanská nadace pro završované umění se sbírkou Gerharda Schneidera, Společnost Else Lasker-Schülerové, Jürgen Serke a Muzeum Otto Pankoka v Hünxe. Výtečnou zkušenost jsme měli při přípravě výstavy s Muzeem Montanelli v Praze.

Výstava měla značný ohlas na veřejnosti. Vernisáže se zúčastnili představitelé města, velvyslanec SRN v Praze pan Detlef Lingemann, zástupce německého Spolkového sněmu a více než stovka návštěvníků, jejichž zájem v průběhu léta rozhodně neutuchal.

Text: Jan Šícha

Výstavu Svoboda a láska slavnostně otevřela ředitelka CB Blanka Muralová spolu s velvyslancem SRN Detlefm Lingemannem, poslancem Spolkového sněmu Heinzem-Peterem Hausteinem, kandidátem na úřad prezidenta ČR Janem Fischerem a ředitelem solingenského Centra pronásledovaného umění Rolfem Jessewitschem.

Od Prásidenta do síně slávy

Pod tímto názvem se ve dnech 13. června až 30. září koná výstava mapující život Dr. h. c. Hanse Ledwinky, jednoho z nejvýznamnějších automobilových konstruktérů 1. poloviny 20. století. Jeho profesní život je bezvýhradně spojen s automobilkou Tatra v Kopřivnici, kam nastoupil v roce 1897. Přestože začínal ve „vagónce“, velice rychle přesídlil do týmu Leopolda Svitáka a podílel se na konstrukci prvního sériově vyráběného automobilu v českých zemích, který dostal jméno Prásident. Pak už jsou Ledwinkovy kroky spojeny s motorismem. Do výstavy bylo Muzeem Tatra v Kopřivnici zapůjčeno několik zajímavých exponátů, mezi nimiž dominuje podvozek Tatry 11, kterou Hans Ledwinka položil základy tzv. „tatrovácké“ koncepce (nákladní automobily Tatra ji používají dodnes). Svoji spolupráci s Edmudem Rumplerem zhodnotil Ledwinka v projektu Tatry 77, na které spolupracoval společně se svým synem Erichem a s Erichem Überlackerem.

Představil tak světu automobil s proudnicovou karoserií, jehož celokovový model čeká na návštěvníky ve výstavních prostorách Musea. Firma Eccora laskavě zapůjčila zadní kapotu Tatry 87, která byla přímým následovníkem T 77 a vyráběla se až do roku 1950. Hans Ledwinka také přijal spoluúčast na konstrukci aerodynamického vaku, který nesl později obchodní název Slovenská strela a jehož elektromechanický pohon navrhl Josef Sousedík.

Ve výstavě je možné shlédnout dřevěnou maketu stroje, který nesl typové označení Tatra 68 (M 290.0), avšak vžil se právě pod marketingovým názvem Slovenská strela. Celá výstava je pak doplněna modely jednotlivých nákladních i osobních automobilů značky Tatra, které ze své sbírky laskavě zapůjčil děčínský modelář Milan Krnáč. Příběh Hanse Ledwinky, konstruktéra, který díky svému originálnímu pohledu na svět byl v roce 2007 uveden do automobilové síně slávy, návštěvníky ústeckého Musea očividně zaujal. Výstavu doplnily fotografie ústeckého rodáka Vladimíra Cettla z jeho projektu „Cesta za vraky“, kde zobrazil osud mnoha automobilů Tatra. A protože každý automobil má svůj jedinečný příběh, který do něj vepsala lidská ruka, tak i každá Tatra má svůj osud...

Text: Milan Rudík

Z našich projektů

Místnost 210: Kde domov můj

Modely budoucí expozice

Collegium Bohemicum převzalo od architektonické kanceláře Projekt architekti prvních osm modelů. Příznivci našeho projektu si mohou prohlédnout další krok k realizaci stálé expozice o dějinách německy mluvících obyvatel českých zemí. Modely doprovází podrobný realizační projekt. Sbírkové předměty již mají své místo a dohromady tvoří požadovanou výpověď jednotlivých místností expozice. Do konce letošního roku budou v podobné formě zpracovány i další prostory expozice. Zbývá ještě mnoho práce, ale je to poprvé, kdy si na budoucí expozici můžeme sáhnout.

Místnost 209: Rozdělení podle národností

Místnost 312: Epocha podnikatelů: přes všechny hranice

Evropská unie, Evropský fond pro regionální rozvoj, Investice do vaší budoucnosti

Ziel 3 | Cíl 3
Aktivní azosada: Hala hachos: 2013-2014, www.azosada.cz

Končí projekt Průzkum a dokumentace malých památek v česko-saském příhraničí

V letošním roce končí projekt Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, Technické univerzity ve Freibergu a Collegia Bohemica Průzkum a dokumentace malých památek v česko-saském příhraničí, který probíhal za odborné pomoci Národního památkového ústavu, ú. o. p. v Ústí nad Labem (NPÚ) a Zemského úřadu pro památkovou péči Sasko (Das Landesamt für Denkmalpflege Sachsen).

Během projektu bylo zdokumentováno více než 600 drobných památek na obou stranách česko-saské hranice. Na české straně se do terénu vydával pracovník projektu, student ústecké univerzity Bc. Michal Trněný, který ke své práci sdělil, že mnohé památky se podařilo identifikovat na základě podrobných archivních rešerší, ale některé se zatím dohledat nepodařilo. Otázka zůstává, zda jsou nadobro ztraceny, či zda se jejich torza podaří ještě dohledat v blízkém okolí.

Většina nalezených a zdokumentovaných drobných nemovitých památek byla zanesena do GIS map, které by měly být v dohledné době implementovány do mapového on-line portálu, kde si uživatelé budou moci zobrazovat detaily o jednotlivých památkách. Díky úsilí pracovníků projektu, hlavně terénních pracovníků na obou stranách hranice, se podařilo zmapovat relikty památek, které byly zdecimovány po odsunu německy mluvících obyvatel českých zemí. Právě i z výše uvedeného vyplývá jistá disproporce počtu památek na saské a české straně, kdy saská strana neprošla tak masivní výměnou obyvatelstva a zánikem mnoha osad.

Text: Milan Rudík

LANDESAMT FÜR DENKMALPFLEGE
SACHSEN

Ziel 3 | Cíl 3
Aktivní azosada: Hala hachos: 2013-2014, www.azosada.cz

UNIVERZITA J. E. PURKYNĚ V ÚSTÍ NAD LABEM
Fakulta architektury

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

Z nových sbírkových předmětů

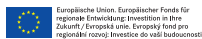

Collegium Bohemicum nedávno zakoupilo od soukromého sběratele řadu předmětů, které v budoucí muzejní expozici budou dokládat expanzi nacistické ideologie do soukromí určité části společnosti v českých zemích.

S nástupem nacistické ideologie se společnost českých zemí – od poloviny 19. století sice plná svárů, ale stále tvořící celek – vnějším politickým zásahem radikálně rozděluje na tři shora nařízené osudy. Proto bude třetí politická místnost expozice, která se týká let 1933/38 – 1945/47, rozdělena do tří navzájem neprostupných částí. Židovský osud vede převážně do koncentračních táborů nebo do exilu. Český osud vede k degradaci na ruce pro německý válečný průmysl a k likvidaci elit. Německý osud vede do nadřazeného postavení, což mělo praktický projev v ideologizaci této části společnosti a masovém umírání na frontě. Proto Collegium Bohemicum zakoupilo blůzu ženské nacistické organizace, čestný kříž udělovaný matkám či nášivku mládežnické organizace Hitlerjugend. Ve starších nákupech ke stejnému tématu najdeme krabičku na doutníky s citátem Adolfa Hitlera, rodinnou fotografii, na níž muž neodkládal uniformu, či plynovou masku pro civilní obyvatelstvo. Ideologie a válka prostupuje všemi sociálními a věkovými skupinami, odpůrci nacismu jsou likvidováni i mezi Němci. Na předmětech v expozici bude vidět, jakými prostředky ideologie pracuje. Rádio, v lidovém žargonu zvané Gobbelsova tlama, na sobě mělo hákový kříž, aby bylo i v době, kdy je přístroj vypnutý, jasné, co se z omezeného počtu stanic bude ozývat.

Nenápadný předmět malé příbličky (viz foto) má za sebou příběh, který dokáže přiblížit dobu války. Příbličku držela v ruce nevěsta, která si v nepřítomnosti brala vojáka na frontě. Obřad se nazýval sňatek na dálku – Ferntraung.

Text: Jan Šícha

Lidé

Dominika Liščáková pracuje v Collegiu Bohemicu jako kulturní manažerka. Plánuje zde rozmanité kulturní akce, na kterých se českému publiku představují němečtí umělci, a má na starost festival Dny české a německé kultury na české straně. Dále pak vyučuje německý jazyk, připravuje titulky pro filmy a materiály pro projekt Andrease Dwulecki „Monsunboote“.

Zveme Vás

Ve dnech **20.– 22. září 2012** pořádá Collegium Bohemicum a Asociace muzeí a galerií České republiky **21. setkání českých, saských, bavorských a hornorakouských pracovníků muzeí** na téma **Stopy německojazyčného obyvatelstva v českých zemích. Česko-německá témata v současné muzejní práci.**

Uskuteční se v budově Musea v Ústí nad Labem ve spolupráci s Muzeem města Ústí nad Labem, Saským zemským úřadem pro muzejnictví, Zemským úřadem pro nestátní muzea v Bavorsku, a Svazem hornorakouských muzeí. Jednacími jazyky konference jsou čeština a němčina se simultánním překladem. V roce 2013 je plánováno vydání sborníku příspěvků z konference v českém i německém jazyce.

Bližší informace naleznete na: www.collegiumbohemicum.cz

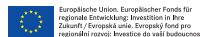
Seminář pro učitele v Drážďanech 13.–15.9.2012

Ústřední postavou již šestého semináře pořádaného v rámci pamětnického programu Dějiny spojují, nazvaného **V zajetí Státní bezpečnosti – Odpůrci režimu v socialismu**, je Xing-hu Kuo. Syn čínských rodičů narozený v Indonésii přišel do Lipska jako student a velmi brzy byl konfrontován se stinnými stránkami života v NDR. V roce 1963 se jako žurnalista dostal do zorného úhlu Ministerstva pro státní bezpečnost. Kuo veřejně kritizoval socialismus a pomáhal občanům NDR k emigraci. Proto byl v lednu 1965 zatčen u berlínského hraničního přechodu Checkpoint Charlie.

Na základě jeho tajných rozhovorů se západoněmeckým spolupřevodcem se o jeho situaci dozvěděla SRN a vykoupila ho. Během semináře se vypravíme po jeho stopách v bývalých věznicích a archívech. Dále budeme pracovat se složkami státní bezpečnosti a rozmloovat s pamětníky: vedle samotného Kua to bude Albrecht Hoch a Petr Brod.

Dotazy a přihlášky zasílejte na internetovou adresu:

oellermann@collegiumbohemicum.cz

V rámci 14. Dnů české a německé kultury proběhnou v Ústí nad Labem a okolí následující akce:

25.10., 19 hodin, Severočeské divadlo opery a baletu Ústí nad Labem

Slavnostní zahájení 14. DČNK

Jaromír Nohavica, Frank Viehweg

Frank Viehweg se po roce vrací do Ústí. Tentokrát vystoupí společně s Jaromírem Nohavicou, jehož texty nejen obdivuje, ale sám překládá a zpívá.

31.10., 20 hodin, Klub Circus Ústí nad Labem

Slam Poetry Show

Václav Formánek moderuje české i německé účinkující, mimo jiné ostříleného Jaromíra Konečného a jeho překvapení: Fancisku Holzheimerovou.

**02. 11., 20 hodin,
Museum v Ústí nad Labem**

Ústecká noc literatury

Milovníkům německé literatury se opět otevrou prostory ústeckého Musea. Tentokrát představíme, či znovu představíme autory Německé čítanky. Setkáme se s osobnostmi spojenými s Ústím nad Labem, mimo jiné s Romanem Zachem, Hynkem Chmelařem a Leošem Nohou.

**03. 11., 20 hodin,
Café Alibi, Ústí nad Labem**

Děčínsko-dráždansko-ústecký meeting

Na Děčínsko-dráždansko-ústeckém meetingu se setkají punk-rockové kvarteto z Děčina Tabula rasa, Vysmátej kouř z Ústí nad Labem a drážďanská skupina Die Ukrainiens.

**05., 12., 19., 26. 11., 17 hodin,
Městská knihovna Most**

Kino Brůx: Podzim/ Herbst

**06., 13., 20., 27. 11., 20 hodin,
Experimentální prostor MUMIE**

Kino Aussig: Podzim/ Herbst

Kino Aussig se rozrostlo o Kino Brůx a tentokrát nabídne komponovanou řadu na téma „podzim života“. Řadě filmů vévodí „Sedmé nebe“, kontroverzní snímek, který ukazuje lásku „seniorů“ bez příkras a tabu.

**6. 11., 18 hodin,
Museum v Ústí nad Labem**

Praha – Prag 1900–1945. Literární město dvou jazyků, mnoha prostředníků

Vernisáž výstavy Spolku Adalberta Stiftera v Mnichově a Památníku národního písemnictví v Praze věnované literárnímu městu Praze jako průsečíku české, německé a židovské kultury.

**09.11., 20 hodin,
Klub Circus Ústí nad Labem**

Eño Ńuño Eintopf

Tentokrát na téma „OSTROV“. Kabaretní pořad složený z krátkých vystoupení českých a německých umělců (takzvaných uměleckých chuťovek) si svou jedinečností, vtipem a nápady vybudoval v Ústí nad Labem slušnou tradici.

**15.11., 20 hodin,
Café ALIBI Ústí nad Labem**

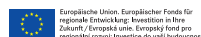
Schoenfelt & Cingl meets Meadowstar

Britský zpěvák, písničkář, kytarista, spisovatel a bouřlivák Phil Shöenfelt a houslista a hráč na mandolínu Pavel Cingl nabízejí pro každého něco. Představí se také německá skupina Meadowstar. Na začátku se můžeme těšit na ústeckou skupinu Rohypnoll.

**19.11., 18 hodin,
Museum v Ústí nad Labem**

Slavnostní zakončení 14. Dnů české a německé kultury

Slavnostním zakončením festivalu nás hudebně provede netradiční spojení tří vynikajících umělců: sopranistky Barbary Krieger, violisty Vladimíra Bukače a klavíristy Karla Košárka.

Kontakty

Collegium Bohemicum, o.p.s.

Sídlo a fakturační adresa:

Collegium Bohemicum, o.p.s.
Masarykova 3, 400 01 Ústí nad Labem

sekretariát: 413 034 583

fax: 413 034 589

e-mail: info@collegiumbohemicum.cz

(zde si můžete objednat náš Newsletter)

Více informací najdete na našich webových stránkách
www.collegiumbohemicum.cz

Naši zakladatelé a stálí partneři:

